

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
WYKORZYSTANIE I OCHRONA ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY								
Powierzchnia ogólna województwa ^a (stan w dniu 1 I) w tys. ha ..	1514	1514	1511	1519	1519	1519	1518	1518
w tym:								
użytki rolne	897	897	936	944	940	942	939	938
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	454	454	455	457	455	456	457	460
grunty pod wodami powierzchniowymi .	25,7	25,7	22,7	23,0	22,8	23,1	22,9	23,0
grunty zabudowane i zurbanizowane	116	116	76,9	74,7	79,7	76,3	77,3	78,5
Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej w trybie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych w ha	203	171	193	177	216	202	369	516
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w ha	3181	3038	2935	3147	3143	2856	2633	2547
Grunty (w ciągu roku) w ha:								
zrekultywowane	533	190	160	66	106	160	126	93
zagospodarowane ...	462	157	45	41	32	40	49	17
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (w przeliczeniu na czysty składnik) na 1 ha użytków rolnych w kg	73,7	73,6	68,4	77,1	83,2	93,8	81,9	70,9

ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	799	752	877	886	880	939	872	808
na cele:								
produkcyjne (poza rolnictwem i leśnictwem) - z ujęć własnych	529	481	627	642	639	706	643	572

^a Według powierzchni geodezyjnej, patrz „Uwagi metodyczne” - objaśnienia podstawowych pojęć - Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD (cd.)								
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³ (dok.)								
na cele (dok.):								
nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	90,4	90,5	86,6	82,7	85,6	83,1	77,7	79,7
eksploatacji sieci wodociągowej ^a	180	181	164	161	155	149	151	156
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	729	683	811	823	825	886	817	751
przemysł	509	463	601	617	619	688	626	557
rolnictwo i leśnictwo ^b	90,4	90,5	86,6	82,7	85,6	83,1	77,7	79,7
eksploatacja sieci wodociągowej ^c	130	129	124	123	120	114	113	114
Długość sieci rozdzielczej ^d (stan w dniu 31 XII) w km:								
wodociągowej	14184	14577	14691	15142	15529	15721	15967	16372
kanalizacyjnej ^e	4307	4716	5219	5852	6479	7157	7739	8188
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych:								
w hm ³	95,9	95,1	91,6	90,9	88,8	88,5	85,8	86,0
na 1 mieszkańca ^f w m ³	29,8	29,4	28,3	28,0	27,3	27,1	26,3	26,3
Ludność korzystająca ^g z oczyszczalni ścieków w tys.	1521	1549	1582	1620	1666	1704	1740	1774
w % ludności ogółem	47,1	47,9	48,9	49,8	51,1	52,2	53,2	54,1

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^b Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^c Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych. ^d Bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów. ^e Sieć ogólnospławna i na ścieki gospodarcze. ^f Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem, bez wyodrębnienia jej w tych miastach i gminach, w których ta sieć istniała. ^g Na podstawie szacunków.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD (dok.)								
Zakłady odprowadzające ścieki (stan w dniu 31 XII) ..	163	149	139	135	133	133	131	134
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	771	721	851	846	833	899	834	765
bezpośrednio z zakładów ^a	662	615	752	748	737	804	740	668
w tym wody chłodnicze	435	396	541	559	558	630	566	493
siecią kanalizacyjną .	109	106	98,3	97,3	96,0	94,4	94,1	96,4
Ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	336	325	310	287	276	269	268	271
oczyszczane	314	313	306	284	273	267	266	269
mechanicznie	222	224	227	208	196	188	186	154
chemicznie	14,7	13,6	9,6	7,9 ^b	7,8 ^b	7,8 ^b	8,5 ^b	8,7 ^b
biologicznie	45,3	38,1	28,3	22,5	22,8	22,2	22,8	57,1
z podwyższonym usuwaniem biogenów	31,3	37,0	40,7	46,0	47,2	48,7	48,6	49,0
nieoczyszczane	21,9	12,4	3,9	2,9	2,2	2,2	2,1	2,4
odprowadzone:								
bezpośrednio z zakładów	3,6	3,4	2,6	2,2	1,8	1,6	1,5	1,7
siecią kanalizacyjną	18,3	9,0	1,3	0,7	0,4	0,6	0,6	0,7

ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^c (stan w dniu 31 XII) ..	127	126	121	117	114	116	125	128
posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:								
pyłowych	96	95	93	90	88	88	98	96
gazowych	21	17	19	20	21	23	31	31

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. ^b Dotyczy tylko ścieków przemysłowych. ^c Zakłady emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA (dok.)								
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII) (dok.) nieposiadające:								
wyników pomiarów emisji:								
pyłów	34	35	34	35	30	29	36	37
gazów	27	30	29	31	25	27	32	37
wyników pomiarów imisji	114	108	109	106	104	103	112	121
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. ton:								
pyłów	16,7	14,4	12,5	11,5	12,4	9,3	9,2	7,3
w tym ze spalania paliw	12,3	10,8	9,3	7,9	8,4	6,0	5,5	3,9
gazów: z CO ₂	13378	12689	12661	13066	13069	13788	15332	15510
bez CO ₂	202	190	181	175	187	179	186	184
w tym:								
dwutlenek siarki	65,0	58,4	53,9	52,6	52,8	56,4	55,2	56,4
tlenki azotu	28,1	25,9	24,9	23,6	23,9	24,9	25,8	25,5
tlenek węgla	53,1	46,8	43,1	40,0	54,3	43,8	50,7	46,2
dwutlenek węgla ...	13177	12499	12480	12891	12881	13609	15145	15327
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² w tonach:								
pyłów	1,1	1,0	0,8	0,8	0,8	0,6	0,6	0,5
gazów (bez CO ₂)	13,3	12,5	12,0	11,5	12,3	11,8	12,3	12,1
Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających w tys. ton:								
pyłowe	975	950	1038	1115	1178	1134	1257	1115
gazowe (bez CO ₂) ...	111	115	114	142	152	163	157	129
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:								
pyłowych	98,3	98,5	98,8	99,0	99,0	99,2	99,3	99,4
gazowych (bez CO ₂)	35,5	37,8	38,7	44,8	44,8	47,6	45,7	41,3

^a Zakłady emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ								
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych ^a (stan w dniu 31 XII):								
w tys. ha	878	879	878	886	895	894	790	790
w % powierzchni województwa	58,0	58,0	58,1	58,3	58,9	58,9	52,1	52,1
na 1 mieszkańca w m ²	2720	2715	2713	2725	2744	2738	2416	2410
Parki narodowe (stan w dniu 31 XII):								
powierzchnia ^b w tys. ha	38,1	38,1	38,1	38,1	38,1	38,1	38,1	38,1
w % powierzchni województwa	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Rezerваты przyrody (stan w dniu 31 XII):								
powierzchnia ^b w tys. ha	2,3	2,8	2,8	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1
w % powierzchni województwa	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Parki krajobrazowe (stan w dniu 31 XII):								
powierzchnia ^{b c} w tys. ha	167	167	167	172	176	176	176	176
w % powierzchni województwa	11,0	11,0	11,1	11,3	11,6	11,6	11,6	11,6
Obszary chronionego krajobrazu (stan w dniu 31 XII):								
powierzchnia ^c w tys. ha	669	669	669	672	676	676	572	572
w % powierzchni województwa	44,2	44,2	44,3	44,2	44,5	44,5	37,7	37,7
Pomniki przyrody ^a (stan w dniu 31 XII) ..	1809	1814	1930	1932	2180	2189	2141	2154
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	429	430	429	431	431	431	431	432

^a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwały rady gminy, bez obszarów sieci Natura 2000. ^b Bez otuliny. ^c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ (dok.)

Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	28,4	28,4	28,4	28,4	28,4	28,4	28,4	28,5
Lasy ochronne:								
w tys. ha	211	204	204	202	203	202	202	202
w % powierzchni lasów ogółem	49,1	47,6	47,5	46,9	47,0	46,8	46,8	46,7
Powierzchnia objęta zabiegami pielęgnacyjnymi:								
w ha	16165	14534	13120	12368	12251	11708	11195	11672
w % powierzchni lasów	3,8	3,4	3,1	2,9	2,8	2,7	2,6	2,7
Odnowienia i zalesienia w ha	2935	2649	2099	1926	1772	1723	1934	1793
Pozyskanie drewna w dam ³	1060	961	1041	1121	1188	1231	1143	1278
w tym grubizna	1031	937	1015	1090	1156	1204	1115	1253
Zadrzewienia w tys. szt:								
sadzenie drzew	243	207	175	106	104	99,5	84,2	88,5
sadzenie krzewów ...	33,8	30,2	30,6	16,2	18,7	22,1	20,7	30,3

ODPADY

Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych):								
wytworzone w ciągu roku:								
na 1 km ² w tonach ...	661	653	653	698	664	624	572	595
w tys. ton	10005	9881	9861	10605	10080	9484	8677	9027
poddane odzyskowi ^a	6886	7366	7648	7357	7068	6583	6595	7460
unieszkodliwione ..	2055	1768	1396	2227	2127	1892	1247	1309
w tym składowane ^b	1435	1162	793	1480	1318	1237	557	583
magazynowane czasowo ^c	1063	747	817	1021	885	1010	836	257

^a Do 2001 r. - wykorzystane. ^b Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. ^c Do 2001 r. - gromadzone przejściowo.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ODPADY (dok.)								
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) (dok.):								
dotychczas składowane (nagromadzone ^a ; stan w końcu roku):								
w tys. ton	176239	181091	179760	179842	178742	179457	162964	152750
na 1 km ² w tonach	11638	11958	11899	11840	11767	11814	10733	10061
Tereny składowania odpadów w ha:								
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	1002	992	980	945	935	914	904	846
zrekultywowane w ciągu roku	27,4	10,6	5,5	1,5	3,4	3,9	21,0	2,3
Odpady komunalne stałe zebrane ^b (w ciągu roku):								
w tys. ton	683	645	621	607	611	630	684	725
na 1 mieszkańca w kg	212	199	192	187	188	193	209	221
Komunalne nieczystości ciekłe wywiezione w ciągu roku w dam ³	693	726	678	676	736	844	948	1017

EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) służące ^c :								
ochronie środowiska:								
na 1 mieszkańca w zł	135	121	101	134	167	176	143	199
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	4,6	4,9	4,0	4,7	5,9	5,7	3,6	4,3
w tys. zł	435547	390986	326614	435254	544488	575275	467987	652552

^a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. ^b Dane szacunkowe; od 2003 r. nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. ^c Do 2001 r. określane jako nakłady inwestycyjne, do 2005 r. jako wydatki inwestycyjne.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA (dok.)								
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) służące ^a (dok.):								
ochronie środowiska (dok.):								
w tys. zł (dok.)								
w tym:								
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	101884	115185	68135	91790	206991	115669	88258	136180
gospodarka ściekowa i ochrona wód ...	264231	252011	209559	300827	283500	342169	312968	399475
gospodarka odpadami	59830	13465	32863	31276	31229	81731	41376	43830
ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód, podziemnych i powierzchniowych	2491	1109	6648	1320	7543	10266	746	6495
zmniejszanie hałasu i wibracji	4608	6362	1195	6607	11098	11521	7213	11628
gospodarce wodnej:								
na 1 mieszkańca w zł	51	33	62	80	82	93	103	110
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	1,8	1,3	2,4	2,8	2,9	3,0	2,6	2,4
w tys. zł	165206	106498	200635	260614	266014	303940	336581	361367
w tym:								
ujęcia i odprowadzenia wody	53068	38435	46318	52922	64602	55342	87570	99981
zbiorniki wodne ..	22862	22156	47406	68121	70693	185529	169368	210824
regulacja i zabudowa rzek i potoków .	44833	22109	65431	106408	83381	37226	46536	13650
obwałowania przeciwpowodziowe	32794	77	22613	12994	27483	13971	15451	20023

^a Do 2001 r. określane jako nakłady inwestycyjne, do 2005 r. jako wydatki inwestycyjne.